

Bergsveinn Birgisson

forteller om sin nye bok om
Tormod Torfæus
i samtale med Marit Synnøve Vea

Nordvegen Historiesenter, Avaldsnes
Tirsdag 29. sept. Kl. 18.30

På grunn av koronarestriksjoner kan vi bare ta inn 40 personer.
Arrangementet er gratis, men billetter må bestilles på TicketCo.

AVALDSNES
Noregs eldste kongesete

VELKOMMEN!

Bergsveinn Birgisson har doktorgrad i norrøn filologi. To ganger er han blitt nominert til Nordisk råds litteraturpris, for romanene *Svar på brev frå Helga* og *Reisen til livsvannet*. Sakprosaboken *Den svarte vikingen* ble nominert til Brageprisen og er solgt til mange land.

Birgisson ble utnevnt til ridder av første klasse av kong Harald 5. for arbeidet med boken. Birgisson bor vekselvis i Reykjavik og Bergen.

Bergsveinn Birgisson er en av favorittene til å vinne Nordisk råds litteraturpris i år for den islandske romanen *Reisen til livsvannet*, som kom ut på norsk i vinter. Men han skriver også bøker på norsk, og nå er forfatteren av *Den svarte vikingen* tilbake i velkjent stil. Denne gangen tar mesterfortelleren oss med tilbake til 1600-tallet og innvier oss i historikeren Tormod Torfæus' liv gjennom hoffintriger, mord, hekseprosesser og jakt på gamle sagaer.

I *Mannen fra middelalderen* møter vi den unge islendingen Tormod Torfæus som får i oppdrag av danskekongen å finne ut mest mulig om Danmark-Norges eldste historie og blir sendt til hjemlandet for å samle inn alt han kommer over av gamle sagahåndskrifter. Dette er opptakten til en utrolig historie om hvordan det meste av det vi vet om vikingtiden, ble innhentet og overlevde på grunn av tilfeldigheter.

Vi blir med når Torfæus rir gjennom barndommens daler på jakt etter gamle manuskripter og er tett på da han forliser ved Skagen og etterpå dreper en reisekamerat med kårde. Langsomt går tiden

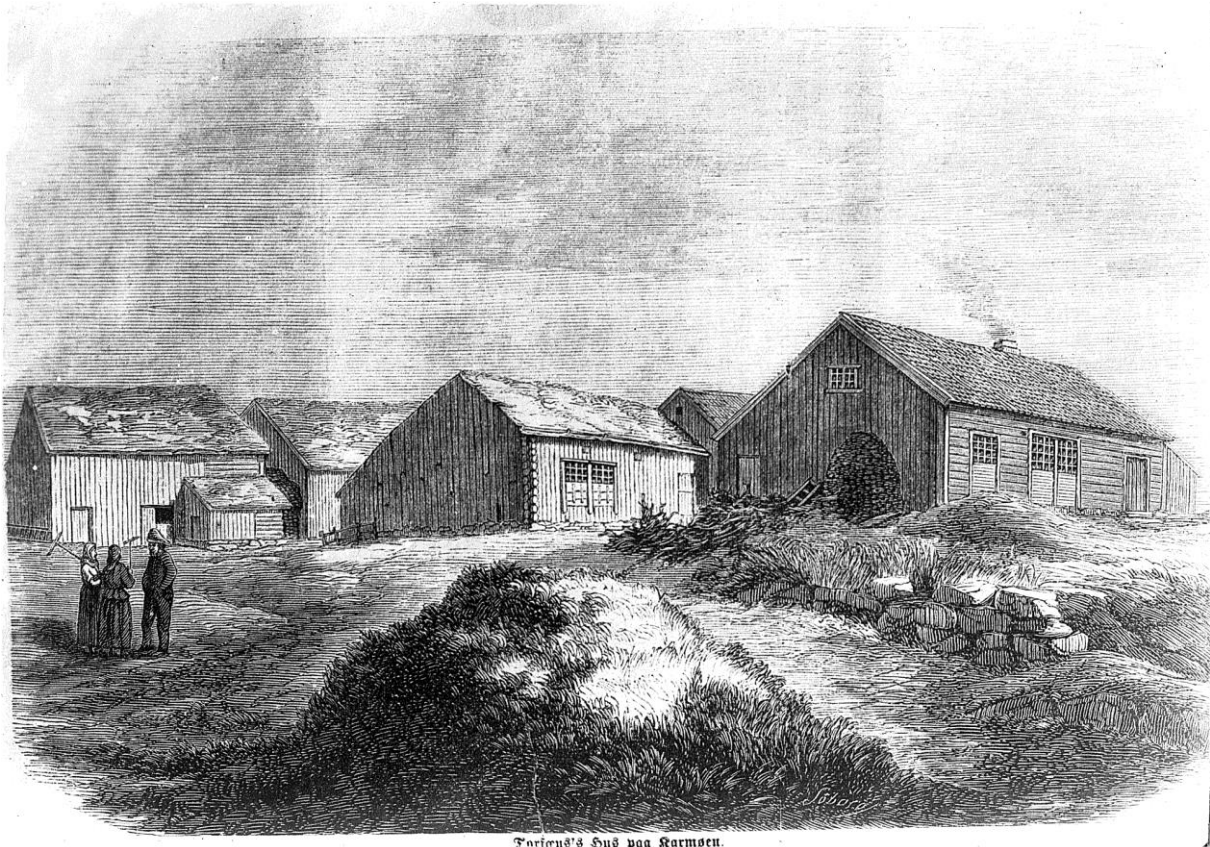
mens han venter på om kongen vil frikjenne ham fra dødsdommen. Og vi blir med inn på gården hans på Karmøy, der han sitter og holder minnet om den gamle norske storhetstiden levende. Med de uerstattelige manuskriptene i potetkjelleren, skriver han den første sammenhengende norgeshistorien.

Tormod Torfæus (1636 – 1719)

Tormod Torfæus (Tormudur Torfason) ble født på Engey ved Reykjavik på Island. Han levde de 50 siste årene av sitt liv på Stangeland i Kopervik som danskekongens arkivar og historieskriver. Han ble gravlagt i koret i Olavskirken på Avaldsnes, der vi ennå kan se gravhellen hans.

På garden Stangeland hadde Torfæus Norges første vitenskapelige institusjon med flere skrivere. Her skrev han sitt hovedverk *Historia rerum Norvegicarum*, og han forfattet også historien til Færøyane, Orknøyane, Grønland og Vinland.

Torfæus gjorde mye for å berge gamle middelalder dokumenter. Han samlet inne norrøne håndskrifter på Island og tok dem med hjem. For eksempel hadde Torfæus originalen av Flatøyboka, et av de viktigste, islandske manuskriptene fra middelalderen, liggende i en jordkjeller på Stangeland i hele 22 år før den ble sendt til kongen i Danmark.

Stangelandsgarden 1866 med stuen til Torfæus i midten. Her satt Torfæus og kopierte gamle islandske originalmanuskript før han sendte dem videre til København der mange ble ødelagt av brann.

Torfæus hadde sin egen brannsikre innretning mens manuskriptene var på Karmøy, nemlig jordkjelleren du ser i forgrunnen på tegningen. (Ill. i *Skilling-Magazin*, 1867)